

قدردانی ایرانیان از امام رضا(ع) برای نشر معارف اسلامی/ با گفتن «صل الله عليك يا أباالحسن» زائر امام رضا(ع) شوید

امام رضا(ع) در ایران مدینه رضویه را برای نشر معارف اسلامی ایجاد کردند. برای اینکه مردم این معنا را در نظر بگیرند...

روز زیارتی امام رضا(ع)/

قدردانی ایرانیان از امام رضا(ع) برای نشر معارف اسلامی/ با گفتن «صل الله عليك يا أباالحسن» زائر امام رضا(ع) شوید

خبرگزاری مهر - گروه دین و اندیشه: امام رضا(ع) در ایران مدینه رضویه را برای نشر معارف اسلامی ایجاد کردند. برای اینکه مردم این معنا را در نظر بگیرند و نسبت به زحمات ایشان حالت شکر داشته باشند روز زیارتی امام رضا(ع) را مطرح کرده‌اند تا در این روز مخصوص به وجود مبارک امام رضا(ع) بیش از پیش توجه کنیم. ماه ذی‌قعدة ماه یازدهم از ماه‌های قمری، از ماه‌های حج و نیز از ماه‌های حرام است. این ماه اولین ماه از چهارگانه‌های حرام که از ماه‌های مربوط به حج است. این ماه، ماه اجابت دعاست و ادعیه و نمازها و اذکار مستحبی دارد که در مفاتیح الجنان ذکر شده است. از مهمترین حوادث و وقایع این ماه می‌توان به دحو الارض، ولادت حضرت امام رضا(ع) در سال 148 ه.ق، شهادت حضرت امام محمد تقی(ع) در سال 220 قمری و ولادت حضرت معصومه(س) در سال 173 ه.ق اشاره کرد.

مرحوم شیخ عباس قمی در وقایع الایام و مفاتیح الجنان می‌نویسد: بدان که این ماه اول ماه‌های حرام است که حق تعالی در قرآن مجید ذکر فرموده (و آنها ذی القعدة و ذی الحجة، محرم و رجب است که در اسلام معظم و مکرم بوده اند) و سید ابن طاووس روایتی نقل کرده که ذی القعدة محل اجابت دعاست در وقت شدت و در روز یکشنبه این ماه نمازی با فضیلت بسیار از رسول خدا(ص) روایت کرده که مجملش آن است که هر که آنرا به جا آورد توبه اش مقبول و گناهش آمرزیده شود و خصماء او در روز قیامت از او راضی شوند و با ایمان بمیرد و دینش گرفته نشود و قبرش گشاده و نورانی گردد و والدینش از او راضی گردند و مغفرت شامل حال والدین او و ذریه او گردد و توسعه رزق پیدا کند و ملک الموت با او در وقت مردن مدارا کند و به آسانی جان او بیرون شود. (شرح این نماز پرفیض در مفاتیح الجنان آمده است.) روایت شده که هر که در یکی از ماه‌های حرام سه روز متوالی که پنجشنبه و جمعه و شنبه باشد روزه بگیرد ثواب 900 سال عبادت برای او نوشته شود.

23 ذی‌القعدة روز بسیار شریفی است، این روز زیارتی مخصوص امام رضا(ع) است و زیارت آن حضرت از دور و نزدیک سنت است. علامه مجلسی می‌گوید: زیارت حضرت رضا(ع) در روزهای مقدس اسلامی افضل است؛ خصوصاً روزهایی که اختصاص به آن حضرت دارد. مثل روز ولادت (11 ذی‌القعدة) و روز شهادت آن حضرت (مطابق مشهور آخر ماه صفر) سپس از کتاب اقبال مرحوم سید بن طاووس استحباب زیارت آن حضرت را در روز 23 ذی‌القعدة (طبق روایتی روز شهادت آن حضرت) نیز نقل می‌کند و در پایان می‌نویسد: استحباب زیارت آن حضرت در ماه رجب گذشت. (بحارالانوار جلد 99 صفحات 43 و 44) مرحوم محدث قمی روز 25 ذی القعدة را نیز به این موارد ضمیمه کرده است.

تعریف زیارت

زیارت در لغت به معنای دیدن کردن، به دیدار کسی رفتن و ... می‌باشد. به دیدار او رفت، از او دیدن کرد، هم معنای زیارت است. اما در فرهنگ مذهبی در معنای نوعی دیدار خاص (توأم با اکرام) از قبور بزرگان و بزرگ‌زادگان دینی اصلاح یافته است، به گونه‌ای که از این لغت بلافاصله چنین معنایی به ذهن متبادر می‌شود. زائر اسم فاعل زیارت به معنای زیارت کننده و مزور اسم مفعول و به معنای زیارت شونده است.

زیارت از جمله حقایق معنوی است که از قانون خودش تبعیت می‌کند قانونی که ثابت و پابرجاست و همیشه عمل می‌کند. زیارت زائر و مزور را تحت تأثیر یکدیگر قرار می‌دهد در روایات بسیاری داریم که به زیارت اموات بروید اموات از اثر حضور شما چنین و چنان می‌شوند و ... همچنین به یاد مرگ افتادن و بیزاری از دنیا که ارمغان همیشگی قبرستان‌هاست، تأثیر مثبتی است که اموات بر زائرین می‌گذارند. کسی که دلتنگ عزیز از دست رفته است بیش از هر جایی در کنار مزار او آرام می‌گیرد اینها آثار واقعی زیارت است که کسی

نمی تواند منکر آن باشد. بنابراین، رابطه اثربخشی در زیارت دوسویه است مگر اینکه یکی از طرفین انسان کامل باشد. (در اینجا مزور منظور است) و تحت تأثیر نقصهای اطرافیان قرار نگیرد. در این فرض زائر تأثیرپذیر مطلق و مزور تأثیرگذار می شود و رابطه تأثیرگذاری یکسویه و به نفع زائر می گردد.

در روایات داریم که آرامگاه اولیای الهی بقعه ای از بقعه های بهشت است، یعنی همان طور که بهشت محل وصال حقیقی به خداوند و سلامت و امنیت نفس و برآورده شدن آرزوها و ... است، حریمهای اولیای الهی نیز این چنین است و تا این اندازه موجب صفای روح و شفای دل می شود. کسی که آرامش روحانی را در حرم اهل بیت درک نمی کند و تأثیر نمی پذیرد باید در رفتار و زیارت خود تجدید نظر کند. زیارت شونده ای که در این مکانهای مقدس قرار دارد چنان تأثیری بر روح زائر می گذارد که دعای او را نافذ در آسمانها قرار می دهد. این آثار به تناسب عمق زیارت و ارتباط شخص با مزور ظهور پیدا می کنند و ربطی به میزان گناهان ندارند بلکه به ارتباط و عمق زیارت بستگی دارند لذا عارفی که برای کسب ثواب، زیارت می کند کمتر تأثیر می پذیرد تا عاشقی که با دلش ارتباط برقرار کرده است.

جایگاه زیارت در اسلام

زیارت در اسلام در معنای مطلق کلمه (یعنی دیدار کردن از یکدیگر)، شایسته، مورد سفارش و مستحب است. در معنای زیارت قبور نیز همچنین است مخصوصا اگر مراد از قبور، مزار اولیای الهی باشد. از روایاتی که در مورد زیارت اموات آمده است چنین استفاده می شود که اصلا تفاوتی بین زیارت زندگان و مردگان وجود ندارد. جز اینکه زنده وسیله ای برای رویت میت ندارد. در بین فرق و مذاهب مسلمان، تنها وهابیت بر این اعتقادند که زیارت قبور حرام است "همه فرق و مذاهب مسلمان به جز يك فرقه از حنبلی‌های متأخر بنام وهابیت، بر مشروعیت زیارت اتفاق نظر دارند."

وهابی‌ها به استناد روایات بخاری به نقل از ابوهریره که «لا تشد الرجال إلا إلى ثلاثة مساجد: المسجد الحرام و مسجد الرسول و مسجد الاقصی(مزارات اهل البيت و تاریخها ، ص 15): آهنگ زیارت جز به سوی مسجدالحرام، مسجد الرسول و مسجد الاقصی جایز نیست؛ «ادعا می کنند که زیارت و مشاهده قبور ائمه مسلمین (علیهم السلام) امری غیر شرعی و حرام است. این در حالی است که علاوه بر سند روایت مذکور، دلالت آن نیز محل اشکال است. در این روایت بحث از مسجد است نه صرف زیارت. از سویی دیگر بحث در مطلوبیت و استحباب زیارت سه مسجد فوق الذکر است نه حصر زیارت در آنها.

در مذهب شیعه بیش از همه در باب زیارت و اهمیت آن سفارش شده است. در تشیع، زیارت امام بعد از مرگ بنابر نقل ایشان مساوی با زیارتشان در حال حیات معرفی شده است و چنانچه اعتقاد به پایداری روح را بپذیریم، حق جز این نمی تواند باشد مخصوصا که روح بیش از هر جایی به بدن و محل دفنش نظر و تعلق دارد.

حضرت امام خمینی(ره) می فرماید: ممکن است گفته شود که علاقه روح نسبت به بدن بعد از مرگ باقی است؛ زیرا بدن محل قرار و جایگاه رشد و پرورش او بوده است، من می گویم: برای نفس دو نوع علاقه نسبت به بدن وجود دارد: علاقه صوری و علاقه مادی. البته مرگ موجب قطع علاقه صوری می شود، لیکن علاقه مادی همچنان پایدار است و از همین جهت زیارت قبور تشریع و جایز شمرده شده است. همچنین در این مورد امام رضا(ع) فرمود: «هر امامی را در گردن پیروانش عهدی است که وفای به آن عهد جز با زیارت قبور آن امامان تمام و کامل نمی‌شود.«

روز زیارتی مخصوص امام رضا(ع)

در روز 23 ذی‌قعدة که روز زیارتی مخصوص امام رضا(ع) است همگان می‌توانند با گفتن صل الله عليك یا أباالحسن، زائر امام رضا(ع) باشند. معمولا زیارت در حرم ائمه معصومین(ع) انجام می‌گیرد اما در این روز با آوردن دو کلمه «قرب« و «بعد« می‌خواهند همه افراد را متوجه به آن مکان کند که اگر در نزدیک حرم هستید به حرم مشرف شوید و اگر از آن دور هستید و در هر جای دنیا زندگی می‌کنید آن روز را با عنوان روز زیارتی مخصوص امام رضا(ع) توجه داشته باشید.

چرا 23 ذیقعه به عنوان روز زیارتی مخصوص امام رضا(ع) نامیده شده است؟

علامه مجلسی در کتاب بحارالانوار در باب شهادت امام رضا(ع) نقل کرده که برخی از افراد معتقدند آن حضرت در روز 23 ذیقعه به شهادت رسیده است اما در جامعه ما روز آخر ماه صفر به عنوان روز شهادت ایشان مطرح است. باید گفت این روز، روز زیارتی مخصوص ایشان نامیده شده است تا مردم با توجه کردن به ذات آن حضرت، نسبت به نقشی که ایشان در ایجاد مدینه رضوی داشتند پی ببرند. امام رضا(ع) با آمدن به سمت مرو، یک مدینه دوم برای نشر معارف اسلامی ایجاد کردند که به اصطلاح مدینه رضویه گفته می‌شود، برای اینکه مردم این معنا را در نظر بگیرند و نسبت به زحمات ایشان حالت شکر داشته باشند که شاید این عنوان را مطرح کرده‌اند تا در این روز مخصوص به وجود مبارک امام رضا(ع) بیش از پیش توجه کنیم. ایشان همچنین با اشاره به تقارن این روز با روز دحوالارض در 25 ذیقعه افزودند: بزرگان دین بهترین اعمال را در این روز، زیارت امام رضا(ع) می‌دانند؛ چرا که امام رضا(ع) موضوع توجه به دین را در حیطه خاور دور شروع کردند. همانند روز دحوالارض که زمین از یک نقطه از زیر آب خود را بیرون کشید امام رضا (ع) نیز اسلام را در بخش خاور دور به طور گسترده نشان دادند.